

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของวงโยธวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฝึกซ้อมและหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปางโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าวงโยธวาทิตของโรงเรียนในเขตเทศบาลมีวิธีการรับสมัคร การเลือกเครื่องดนตรีให้เด็กนักเรียน และการบริหารจัดการวงเหมือนกัน คือ ครูผู้สอนจะรับสมัครนักเรียนผ่านการประชาสัมพันธ์ และนักเรียนมาสมัครเอง หากเป็นโรงเรียนอนุบาลวิทยาลัย และโรงเรียนลำปางกัลยาณีจะรับจากเด็กที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเภทนักเรียนความสามารถพิเศษเพิ่มอีกหนึ่งกระบวนการสำหรับการพิจารณาเลือกเครื่องดนตรีให้กับเด็กนักเรียน จะพิจารณาจากสรีระร่างกาย ลำแขน นิ้วมือ ลักษณะริมฝีปาก และมีการบริหารจัดการวงแบบระบบหัวหน้าวง และหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี โดยหัวหน้าวงจะมีหน้าที่รับคำสั่งจากครูผู้สอน ควบคุมดูแลสมาชิกภายในวงให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวง หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะทำหน้าที่ในการดูแลการซ้อมของสมาชิกในกลุ่ม ตรวจสอบความพร้อมของโน้ตเพลงที่จะฝึกซ้อม ตลอดจนกระตุ้นให้สมาชิกดูแล รักษาความสะอาดของเครื่องดนตรีให้พร้อมใช้งาน

ในด้านกระบวนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต เป็นกระบวนการที่ครูผู้สอน หรือรุ่นพี่เป็นผู้สอน สาคิต การปฏิบัติเครื่องดนตรีแล้วให้นักเรียนฟังเสียง และปฏิบัติตาม สามารถสรุปรูปแบบการสอนได้ 3 รูปแบบดังนี้ 1) ครูผู้สอนเป็นผู้สอน สาคิตแล้วให้นักเรียนฟัง และปฏิบัติตาม และดูแลการฝึกซ้อมด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ช่วย 2) ครูผู้สอนเป็นผู้สอน สาคิตแล้วให้นักเรียนฟังเสียงและปฏิบัติตาม โดยมีรุ่นพี่เป็นผู้ช่วยในการฝึกซ้อม และ 3) รุ่นพี่เป็นผู้สอน สาคิตแล้วให้รุ่นน้องฟังเสียง และปฏิบัติตาม โดยมีครูผู้สอนกำกับดูแล ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอนในการถ่ายทอดอยู่ 3 ขั้นตอน คือ 1) ความรู้พื้นฐานก่อนการปฏิบัติเครื่องดนตรี 2) การฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี และ 3) การฝึกซ้อมวงโยธวาทิต

สำหรับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปางนั้น เป็นไปได้ยากเนื่องจากความแตกต่างในด้านนโยบายสนับสนุนจากโรงเรียน ประสบการณ์และทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี และการทุ่มเทของครูผู้สอน ตลอดจนความไม่รู้ และระเบียบวินัยในการฝึกซ้อมของนักเรียน แต่ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเครือข่ายวงโยธวาทิตเพื่อนำนักเรียนมาแลกเปลี่ยนความรู้ และฝึกซ้อมร่วมกัน

คำสำคัญ : วงโยธวาทิต การฝึกซ้อมวงโยธวาทิต กระบวนการมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this participation action research were to study Nakorn Lampang Municipality military band schools' practice process and to develop their practice models. The result indicated that schools in Nakorn Lampang Municipality area used the same recruiting process; the schools' public relation announcement and walk-in application. The music instrument selection and the band management were also the same. Bunyawat Witthayalai School band and Lampang Kanlayanee School band added the requirement of students' accomplishment in passing the Grade 7 admission at the rank of "special ability students" for the application. The school bands considered students' physical and their labia for the music instrument selection process. The band leader - the music group leader system were also used in the band management process; the band leader worked under the music group leader's instruction and had responsibility in controlling the members to follow the band regulations; the music group leader supervised the band members practice, checked the readiness before practice, encouraged their members to keep their music instruments clean and ready to work.

In the band practice process, demonstration was made by the instructors or senior members then let the members acted on. The three models of practice were: 1) Instructors themselves did the instruction and demonstration, the members then imitated and instructors supervised their practice. 2) Instructors did the instruction and demonstration, the members imitated and senior members worked with the instructors to supervise their practice. 3) Senior members did the instruction and demonstration, the members imitated and practiced under the instructors' supervision. There were three stages of instruction; 1) provide basic knowledge before practice, 2) do the music instrument practice and 3) do the military band practice.

It was revealed that it is hard to develop the military band practice model in Nakorn Lampang Municipality because of the differences in; each school policy to support the band, the instructors' experience, the instructors' musical performance skills, and the instructors' devotion, including the band members' enthusiasm and discipline. However, the military band network should be held to empower the band members' knowledge and to share the opportunity in their band practice.

Key words: Military band, military band practice, participation processes